

העולם הזה



1973
פגישה
116687

שער, "העולם הזה" - לאחרת הרכבת הממשלה החדשה

לזכות להישגים כבירים. אתם יהיו הנציגים היחידים של המחנה הדתי בממשלה, הבטיח ספיר. הוא דיבר על תיק בטוח - ואולי אפילו סגן-שר נוסף.

במהדורת החדשות של שעה אחת, הודיע קול ישראל: "שני נציגי פועלי-אגודת-ישראל, הרב קלמן כהנא וחבר-הכנסת אברהם ורדי גר, הודיעו למוזכר-העבודה, מר פינחס ספיר, כי הם מסתייגים מעמדתה של החזית הדתית הכללית, ויתמכו במועמדותו של מר לוי אשכול לראשות-הממשלה..."

אבל ניצחון ראשוני זה התבטל, בו ביום. בדירה פרטית בתל-אביב התכנסו תשעת חברי הכנסת של "המיעוטים". היו אלה נציגי האיחוד הדמוקרטי, שקם ערב הבחירות כדי להתגבר על אחווה-החסימה המוגבלת שחוקק עלי-ידי הכנסת המישה חודשים לפני הבחירות. השתתפו בחזית זו הליברלים העצמאים, העולם הזה-כוח-חדש, מקיי וכן שורה של פרופסורים, אנשי-רוח ואמנים שביקשו בצורה זו למחות נגד החוק הבלתי-דמוקרטי בין השותפים הוחלט מראש, כי יהיו חופשיים לפעול כרצונם, וכי הם התאחדו מתוך הגנה על זכותם הדמוקרטית.

עם פרוץ המשבר הגדול, התכנסו התשעה, כדי לראות אם ביכולתם לנקוט עמדה משותפת. הישיבה נמשכה חצי-שעה בלבד. שלושת ח"כי העולם הזה-כוח-חדש, ושני נציגי מקיי, הודיעו שהם יתנגדו למועמדותו של משה דיין, וכי למרות הסתייגותיהם השונות ממדיניותו של לוי אשכול, יתמכו בו, מבלי להתחייב בשל כך להצטרף לקואליציה שלו.

ארבעת הליברלים-העצמאיים נחלקו: שני

"מפקד הגדול". את 15 המנדטים הראשון נים לא היה קשה להשיג. אלה היו אנשי רפ"י לשעבר, או תומכים מושבעים של דיין, שגם הוועידה המוסכמת של מע"י לא יכלה למנוע את הצבתם במקומות ריאליים ברשימה לכנסת. הבכירות החלו במציאת עוד שמונה קולות.

הדמוקראטים התפלגו

ישיבה של סיעת חזית העבודה בכנסת - שנועדה לאשר שיגרתית את הרכב הממשלה בראשות אשכול - נדחתה עד להודעה חדשה. הגילויי בדיעות אחרונות הדליק אור אדום במשרדו של פינחס ספיר: הוא הבין שאי-אומנם כונסה הסיעה ל"ישיבתה, והיו אנשי-דיין מעלים במפתיע את ההצעה לימינו במקום אשכול, היה פירושו של דבר - פילוג. סכנת-הפילוג אומנם נשארה באוויר, אבל כל עוד לא תכונס הסיעה, ניתן לעבוד על החיכים ולהבטיח את נאמנותם.

הקצו סיפק חזרות מרעישות לעיתונים. כל פרשן ערך רשימות משלו, כדי להוכיח שדיין יכול - או אינו יכול - להרכיב ממשלה. ובניתיים, בעשרות פגישות מצומצמות, ניסו הצדדים להבטיח לעצמם את הרוב הקסום.

הניצחון הראשון נפל בחלקו של ספיר. הוא קרא אליו את ראשי פועלי-אגודת-ישראל, הרב קלמן כהנא ואברהם ורדיגר, הכיזר להם את שיתוף-הפעולה ההדוק שהיה בינם במשך כל השנים. הוא הבטיח, שאם יטו את החזית הדתית הכללית ויצטרפו לצמרת ההיסטורית של מע"י, בהיותם הם עצמם נציגים של תנועה פועלית, יוכלו

הסיעה להתכנס - נזרקה היצצה

"מדבר סופר ידיעות אחרונות. מר פרס ביקש מכני לצלצל אליו כאן...".

"מצטער מאוד, אדוני", השיב הקול של מלון עדן, שממנו נעלמה לפתע הנימה מתנגנת-נימוסית, "מר פרס איננו כאן".

שוב התגלגל צחוקו של הכתב. הוא חייג בשלישית. הפעם לא טעה. מירי ענתה לו. כובדהלה, אל תחכי לי הערב. אני נוסע לירושלים. משהו גדול! באמת מותק, זה בא ברגע האחרון. לא, אי אפשר בטלפון. אף אחד אחר לא יכול במקומי. אני מוכרח."

הסקופ הגדול

למחרת בבוקר כבר היה הסוד מרוח לכל רוחב העמוד הראשון של ידיעות אחרונות: "גח"ל והדתיים תומכים בדיין כי ראש-הממשלה!" ובגוף הידיעה נאמר: "אתמול, בשעה שמר לוי אשכול וצמרת העבודה התכנסו בביתו של ראש-הממשלה היוצא להרכבת רשימה של הממשלה החדשה, נערכו שתי ישיבות סודיות בין ראשי-גח"ל, החזית הדתית הכללית וראשי רפ"י לשעבר. לסופרנו נודע, כי הפגישה הראשונה נערכה בשעות-הבוקר, בין ה"ה שמעון פרס, יצחק רפאל ואריה בן-אליעזר, במלון עדן בירושלים. ממקור מהימן נמסר, כי היתה זו פגישת-גיטו ראשונה, בה סוכמה עקרונות הידיעה, שגם לאחר תוצאות הבחירות יש לחתור לקראת המשך קיומה של ממשלת-ליכוד-לאומי, בה יהיו מיוצגים לא רק חברי-כנסת של חזית-העבודה, אלא גם נציגי שתי הסיעות הגדולות האחרות. בשעות הערב המוקדמות נערכה ישיבה שנייה, בהשתתפות ה"ה משה דיין, שמעון פרס ויצחק נבון; מנחס בגין, יוסף ספיר, אריה בן-אליעזר ואלים-ל דימאלט; וכן ה"ה חיים משה ספיר, יצחק רפאל והד"ר יש"ר ראל בן-מאיר. הפגישה נערכה במלון הש"ר, שם מבלה מר ספיר חופשה קצרה. גם בישיבה זו טוכס על דעת כל המשתתפים, שיש לחתור לקראת כינונה ה"

יוכחים את האות "פ" (כלומר פינחס) ליד התואר סגן ר"מ - האזין לאותו קול דקיק. פניו לא נתנו כל רמז לתוכן השיחה הקצרה. אך כאשר פתח את פיו, חשו כולם כאילו ארבע המילים הן ארבע פצצות: גם בן-אליעזר שמ".

כי אם נציג גח"ל, אריה בן-אליעזר, יד ימינו של מנחס בגין, משתתף בשיחות עם פרס ורפאל במלון עדן - שמעו שמתבטל משהו רציני. צריכים מייד לדעת מה!

הוא לא הרך לקולנוע

אשכול עוד לא ראש-הממשלה...

פס חזר ולא הירפה מכתבו המדיני של ידיעות אחרונות. מה לכל הרחות רצה הגבר הזה לרמוז? ולמה לא דיבר ברורות? למחזיק החזיר המיסטורי ההוא?

אשכול עוד לא ראש-הממשלה - א"ד, לכל הרוחות, יש לו 69 מנדטים! מחר יגישי את רשימת-הממשלה לאישור הסיעה. שום דבר לא יצטרף אותו. לא עם בולדווין כמו ספיר לצידו. ברנע זה הם יושבים אצל מרים. זה גמור. הוא טתס רצה למתוח אותי. קשה לו להשלים עם מפלה כזאת. הכתב הכוכב סגר את מוחו בפני מחשבה נוספת על אשכול והממשלה החדשה וה-בחירות. "אצלל למירי ואמין אותה ל-קולנוע. מיסכנה, מאו הבחירות לא ראתה אותי והילדים. מוכרח לקחת חופש. עם כנסת כזאת, לא יהיה מה לדחף. המפלגות לא יעניינו כלב".

הוא הרים את השפופרת וחיג. אבל במקום קולה של מירי שמע קול גברי מוכר מאוד. "האלו! האלו! קרא הקול, "מי שמ" הכתב לא יכול היה להוציא הגה מפיו. מה עושה הקול הזה בביתו? "סליחה, איזה מספר זה?" גימגם לבסוף.

"מה זאת אומרת איזה מספר זה. זה אני, ליזור, אחת כבר לא מכיר את קוליי?" הכתב היכה עצמו על המצח. "כמו חמור עיזר שהולך לאבוס", אמר לעצמו.

תוצאות-בחירות לכנסת השביעית

- ע' חזית העבודה - - - - - 69 ח"כ
- ח"ל - גוש חרות-ליברלים - - - - - 21 ח"כ
- כ' חזית דתית כללית - - - - - 17 ח"כ
- ד' האיחוד הדמוקרטי (ליברלים-עצמאיים, העולם הזה - כוח חדש, מק"י, בלתי-מפלגתיים נגד אחוז החסימה) - - - - - 9 ח"כ
- ו' רשימה קומוניסטית חדשה (רק"ח) - - - - - 4 ח"כ

מחודש של ממשלת ליכוד לאומי. נציגי ה" סיעות הודיעו, שהם רואים במר דיין מועד מד מתאים לראשות-הממשלה, וכי רק ב" תנאי שהוא - וגא חר אשכול - יועצ לתפקיד זה, יסכימו להרכיב קואליציה רחבה. סיכום זה טרם הועבר רשמית להנהגת חזית-העבודה, והוחלט להמשיך את הדיון בנושא זה גם היום.

מחפשים 8 מנדטים

מעשה, כבר הרחקו לכת משתתפי "ועידת-השרון" הרבה מעבר למה ש" פירסם ידיעות אחרונות. הם כבר ביררו את האפשרות של הקמת ממשלת ליכוד - עם חלק של חזית-העבודה, בראשות דיין.

המשך הישיבה נדחה, כדי לאפשר למקור רביו של דיין לערוך רשימה מדויקת, כמה מח"כי חזית-העבודה יתמכו במועמדותו של דיין כראש-הממשלה, כאשר יועלה הנושא לדיון בישיבת-הסיעה. הוחלט גם, כי במיק"י רה שתומכי דיין לא ישיגו רוב בתוך ה" סיעה - יש לברר כמה מהם יהיו מוכנים לפרוש מחזית-העבודה כדי להקים קואליציה עם גח"ל והדתיים.

הפראות פינא את המקום למספרים: גח"ל והדתיים קיבלו ביחד 38 מנדטים. כדי להבטיח רוב בכנסת, היו דרושים 23 קולות של סיעת-העבודה. האם יצליחו אנשי-דיין להשיג אותם? זאת היתה השאלה שריחפה על משתתפי "ועידת-השרון", כי אשר נפרדו.

עוד באותו לילה החל מה שידוע ביום כי

אצבעותיו חייגו בעצמן את המספר של ליזור. אבל הוא התאושש מהר.

"גוי, שאל, גמרתם את העיסקה?" גם השאלה הזאת יצאה כאילו מכוח עצמה. איזה עיסקה? מי גומר עיסקה? הרי ליזור הוא איש של פרס. כל עוד היתה מערכת-בחירות, עוד היה לו מה למכור, מה פתאום צילצל אליו עכשיו? על כל פנים את השאלה שאל כדי לשים קץ ל" שתיקה המשונה. יכול היה באותה קלות לשאול: "מה השעה עכשיו?"

ליזור נפל לפח שגדולים ממנו נלכדו בו, בדברים עם עיתונאי מעולה. "לא, הוא ענה. אבל הולכים בדרך הנכונה. עוד מעט אקפוץ לעדן. נשמע מה מתבטל".

בבת אחת התחדדו כל חושי של הכתב. עכשיו כבר היה ער לחלוטין. מהו הרשם... עדן... מה מתבטל... בדרך הנכונה... טוב, סיכס, "או אטלפן לך בעוד שעה". מן הצד השני נשמע קולו של ליזור והיר מאוד. "הממור הזה", אמר לעצמו, "תפס אותי. מעניין - כמה הוא כבר יודע? מי הדליף לו? אולי בעצם לא תפס שום דבר". וליזור השפופרת ענה: "אני לא אהיה כאן. אני הולך עם עדן ושולה לקולנוע..."

הכתב הגיח את השפופרת וצחקו הידוד בהתפרצויות רועמות: "הולך לקולנוע עם עדן! הולך לקולנוע עם עדן! עלינא?"

הוא הרים שוב את השפופרת. חייג מספר ירושלמי. "מלון עדן שלום", נשמע קול. "תן לי בבקשה את מר פרס", אמר בקול מלא-חשיבות.

"מי רוצה אותו?"